

Jeg vil dog bemærke, at vi har nogle spørgsmål til bemærkningerne til lovforslaget, men dem går jeg ud fra at vi tager i den videre udvalgsbehandling.

Kl. 14:40

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Fru Vivi Kier som ordfører.

Kl. 14:40

(Ordfører)

Vivi Kier (KF):

Jamen det kan jo være svært at føje mange nye ord til det, som de foregående ordførere har sagt. Fra konservativ side støtter vi også lovforslagets intentioner om at skabe en klageadgang til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn vedrørende den kompetence, der nu tillægges regionerne, for ydelser i EU-lande og EØS-lande. Så vi tilslutter os forslaget.

Kl. 14:41

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Fru Lone Dybkjær som ordfører.

Kl. 14:41

(Ordfører)

Lone Dybkjær (RV):

I forlængelse af den sidste taler: Det gør Det Radikale Venstre også.

Kl. 14:41

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Så er det sundhedsministeren.

Kl. 14:41

Ministeren for sundhed og forebyggelse (Jakob Axel Nielsen):

Ude i det offentlige rum skal man i hvert fald ikke komme og sige, at vi sludrer og bruger meget tid herinde i dette Folketing, i hvert fald ikke på denne sag – nå, spørg til side.

Jeg takker for de indlæg, der er kommet. Jeg kan konstatere, at der er bred enighed om at etablere denne hjemmel til, at afgørelser truffet i regionsrådet om adgang til tilskud til visse sundhedsydelser, der er købt eller leveret i et andet EU- eller EØS-land, skal kunne indbringes for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn. Det er helt på linje med de gældende regler om klage over de hidtidige kommunale afgørelser på området.

Med disse ord vil jeg takke for debatten og for de positive tilkendegivelser, der er kommet om lovforslaget.

Kl. 14:42

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 52:

Forslag til lov om ændring af lov om sundhedsvæsenet i Grønland. (Overførelse af sagsområdet anvendelse af tvang i psykiatrien til Grønlands hjemmestyre).

Af ministeren for sundhed og forebyggelse (Jakob Axel Nielsen).

(Fremsættelse 31.10.2008).

Kl. 14:42

Forhandling

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Forhandlingen er åbnet. Fru Birgitte Josefsen.

Kl. 14:43

(Ordfører)

Birgitte Josefsen (V):

Det grønlandske hjemmestyre har et ønske om at hjemtage flere opgaver, hvilket vi i Venstre respekterer og accepterer. Det er derfor naturligt at skabe det retlige grundlag for, at det grønlandske hjemmestyre kan fastsætte regler for anvendelse af tvangsforanstaltninger som led i behandlingen på det psykiatriske område i Grønland.

Venstre giver gerne Grønland retten til at administrere området, men vi vil opfordre til, at det grønlandske hjemmestyre implementerer de patientrettigheder, der er gældende i Danmark. Et stort flertal i Folketinget har netop forhandlet en aftale på plads, som vil give psykiatriske patienter en udredningsret og en behandlingsret, og vi ser gerne, at alle rettigheder, der er gældende i Danmark, også bliver implementeret i Grønland. Dette skal kun betragtes som en opfordring.

Med hensyn til tvang som led i behandlingen er det ofte et fokusemne, og der er god grund til at sætte fokus på det, og derfor vil vi appellere til, at der også fremadrettet i Grønland sættes fo-

kus på opgaven, så tvang minimeres så meget som muligt.

Når der tales om tvang i psykiatrien, er vi jo i den situation, at vi har et grundlovssikret tilsyn, nemlig § 71-udvalget, og det er sådan for nuværende, at § 71-udvalget har tilsynsforpligtelsen i Grønland.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren vil tage initiativ til, at vi, inden vi vedtager lovforslaget, får afklaret tilsynsforpligtelsen over for de psykiatriske tilbud i Grønland.

Men vi støtter forslaget.

Kl. 14:44

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Fru Karen Klint som ordfører.

Kl. 14:44

(Ordfører)

Karen J. Klint (S):

Tak for det. Jeg vil gerne indlede med at understrege, at Socialdemokraterne er enige i alle de processer, der er omkring hjemmestyret i Grønland, og at det er processer, hvor man får mere og mere hjem at lovbestemme om, også når det gælder nogle servicefunktioner. Men i dag handler det så om psykiatrien.

I Danmark har vi jo altid en meget følsom debat om kvaliteten i psykiatrien, sikkerheden i psykiatrien, trygheden i psykiatrien, tvangsansvendelse i psykiatrien. For psykiatrien har det med mere at blive stedbarn end ønskebarn, og i Grønland kunne man måske – hvis man stadig væk har begrebet gavebarn – spørge, om det så er et godt eller dårligt gavebarn, der afleveres til Grønland ved den lov, som vi drøfter i dag.

Jeg kan være beklemmt ved kvalitetsniveauet i forbindelse med psykiatrien i Grønland – og det er så et dansk ansvar, fordi det jo er os, der har haft ansvaret ind til nu – og også fordi det jo er et lovforslag, som kommer på lidt hurtigt. Vi har ikke haft mulighed for sådan at drøfte: Hvad skal være med til at kvalitetssikre det?

Jeg ved godt, at det med kvalitetssikring jo er en grønlandsk debat, man skal have i Grønland, om, hvordan man i Grønland vil lave loven om tvang i psykiatrien, når de nu skal til at lovgive om det. Men får Grønland en realistisk chance for at lave en udvikling og en kvalitetssikring i psykiatrien, der matcher den kvalitetssikring, vi arbejder for i resten af Norden? For der er jo nogle betingelser i Grønland, som er væsentlig forskellige.

Pengene ruller ikke i helt samme store målestok alle steder. Der er en infrastruktur, som er vidt forskellig, og også nogle barrierer, hvor det

ikke er så nemt lige at få fat i en psykiater til at vurdere en patient; man kan ikke lige komme hen på en psykiatrisk skadestue, den ligger måske ekstremt mange timers flyvetur derfra, og hvis det er dårligt vejr, kan man måske ikke engang få flyvemaskinen til at lette.

Det er jo ikke vilkår, der forandrer sig fra i dag og til, når man selv skal til at lovgive, men det er måske vilkår, vi har glemt at indarbejde i den måde, vi har tilrettelagt psykiatrien på, og derfor synes jeg, det er sidste udkald for, at vi som danske politikere kan stille os selv nogle spørgsmål om, om den pakke, det gavebarn, vi giver Grønland nu, har den rette kvalitet. Så jeg agter i hvert fald, selv om vi skal videre med processen, at tillade mig i udvalgsarbejdet at stille nogle få spørgsmål i retning af, at vi lige skal have oplyst: Hvordan har man det egentlig med tvangsreglerne i Grønland i dag under de vilkår, man har? Hvor tit og hvor ofte må de anvendes? For det kunne jo godt ske, at man netop i det land, med nogle helt andre udfordringer og en anden infrastruktur, faktisk har en anden holdning til tvang og derfor finder nogle andre løsninger, end vi har gjort her i Danmark.

Så er der et meget relevant spørgsmål: Råder Grønland over den kapacitet og de ressourcer, der skal til for at sikre et tilbud med tilsvarende patientrettigheder og faglig kvalitet i behandlingen som i Danmark? Og i hvilket omfang har hjemmestyret i Grønland mulighed for at kvalitetsudvikle, sådan at man stadig væk holder fast i minimumsprincipperne? For det er jo det, det handler om med patientrettigheder. Hvordan sikrer man den grundlovsbestemte ret i § 71 i grundloven, der siger noget om administrativ tvang? Og tror vi så på, at de 200.000 kr., som står anført i lovforslaget her, er nok? Det kan jo godt ske, at det er nok til at lave et uddannelsesprogram for 40 patientvejledere, men hvad med den udgift, der skal være, når man skal rejse og ledsage en patient rundt i det store land med de vilkår, der er der? For det er jo også lidt vigtigt; det er i hvert fald det, vi kritiserer i Danmark, nemlig hvis patientrådsgiveren ikke kan være med til det klagemøde, patienten skal have. Der tæller vi jo op i statistikker, hvor meget man er med, og hvor meget man er væk fra det.

Derfor synes jeg, at vi skal hjælpe Grønland godt på vej, ved at vi i Danmark gør vores ansvar færdigt og også kigger på det beløb, der er sat på dér. For det er vigtigt at give trygge rammer, både til Grønlands hjemmestyre og til de mennesker, som skal leve med den fremtidige

lovgivning, og til de psykisk syge borgere, som bor i Grønland. De fortjener et godt psykiatrisk system i Grønland og også, at de ikke skal søge andre steder hen for at få den hjælp, som er nødvendig. Modsat skal man også sige, at der jo stadig væk kan være nogle specialer, som man bedst kan få ved at henvende sig i Danmark og få hjælp der, og der vil vi da have en garanti for, at det ikke bliver forbudt for en grønlandsk borger med en psykiatrisk lidelse at få den fornødne hjælp i Danmark. Der skal være et samarbejde, sådan at vi sikrer patienten og ikke kun sikrer de politiske styrer i Danmark og i Grønland.

Kl. 14:49

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Fru Liselott Blixt som ordfører.

Kl. 14:49

(Ordfører)

Liselott Blixt (DF):

Da man i sin tid overførte sundhedsvæsenet i Grønland, herunder den regelfastsættende myndighed på området, til Grønlands hjemmestyre, omfattede loven ikke anvendelse af tvang i psykiatrien. Det er så det, man vil med dette lovforslag, sådan at grønlænderne kan få mulighed for at fastsætte regler om og administrere anvendelsen af tvang i psykiatrien. Kun på denne måde mener man at hjemmestyret kan skabe sammenhæng på det psykiatriske område.

I forbindelse med de seneste ændringer i lovgivningen om tvang i psykiatrien, der blev gennemført i folketingsåret 2005-06 og resulterede i lov nr. 534 om ændring af lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien og retsplejeloven, tilkendegav Grønlands hjemmestyre, at man ønskede en gennemgribende modernisering af den tilsvarende lovgivning i Grønland, samt at sagsområdet anvendelse af tvang i psykiatrien burde overføres til hjemmestyret i lighed med den overførsel, der pr. 1. januar 1992 skete af det øvrige sundhedsområde.

Udvidelsen af tvang i psykiatrien, som Grønlands hjemmestyre vil indføre ifølge lovforslaget, ønsker Dansk Folkeparti ikke at bidrage til. Da vi sidst behandlede et lignende forslag her i Folketinget, redegjorde Dansk Folkeparti for, at det er vigtigt at styrke patienternes retsstilling og retssikkerhed til gavn for patienterne, men vi afviste den i lovforslaget foreslåede tvungne opfølgning, altså en udvidelse af adgangen til tvang og tvangsmedicinering over for patienter, der er udskrevet fra behandling, idet vi ser en risiko for, at man i psykiatrien vælger at tvangs-

medicinere frem for andre, frivillige, mere virksomme og mere medmenneskelige former for opfølgning.

Dansk Folkeparti mener, at opsøgende psykoseteam og forberedelse af behandlingsgarantier samt vigtigheden af effektive, vedvarende sociale tiltag, samt at patienterne ikke udskrives, før de er færdigbehandlet, er vejen frem. Derfor mener vi, at man også i Grønland bør bruge disse metoder, ligesom behandlingsplaner eller koordineringsplaner er vejen frem i stedet for mere tvang over for psykiatriske patienter. Vi mener, at der er nogle ting, der bør afklares, i forhold til at vi ikke blot siger ja til at give et frihedsbrev på dette område.

Kl. 14:52

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Hr. Jonas Dahl som ordfører.

Kl. 14:52

(Ordfører)

Jonas Dahl (SF):

Nu har vi haft en lang formiddag, så jeg skal ikke trække forhandlingerne alt for meget ud med den her sag. Men som udgangspunkt støtter vi fra SF's side lovforslaget.

Fra SF's side støtter vi som udgangspunkt altid, når hjemmestyret udtrykker ønske om at hjemtage områder. Men vi vil også gerne opfordre til, at forslaget kommer i høring blandt relevante høringsparter. Vi kan se af lovforslaget indtil videre, at man ikke har haft det i høring, og at man heller ikke umiddelbart lægger op til det. Det er i hvert fald for os vigtigt, at man også får hørt de eventuelle interesseorganisationer, der kan være, således at man får belyst nogle af de problemstillinger, som også fru Karen Klint var inde på, så vi sikrer os, at der ikke er nogen personer i det her, der kommer til at falde ned mellem to stole. Så det vil vi i hvert fald spørge videre til i udvalgsarbejdet.

Men vi støtter forslaget.

Kl. 14:53

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Hr. Per Ørum Jørgensen som ordfører.

Kl. 14:53

(Ordfører)

Per Ørum Jørgensen (KF):

Dette lovforslag er udtryk for den udvikling, vi har set i Grønland igennem de senere år, hvor man kontinuerligt har overtaget flere sagsområder, så de henhører under hjemmestyret. Derfor finder vi det også fra konservativ side helt naturligt, at man får den her del af den psykiatri-

ske behandling med under det psykiatriske område, som administreres i Grønland – dog med undtagelse af anbringelse af ekstraordinært farlige personer og patienter, da man i Grønland jo ikke har hjemtaget rets- og politivæsen endnu og det derfor henhører under Justitsministeriet.

Jeg vil gerne i forbindelse med det her lovforslag appellere til, at man har en tæt dialog mellem Grønland og Danmark, ligesom vi også fra konservativ side har appelleret til det, når det gælder socialområdet, og at man derved bruger de gensidige kompetencer og erfaringer til at skabe den bedst mulige behandling, både når det gælder socialområdet, og når det gælder sundhedsområdet. Det synes jeg i fællesskabets navn kun kan være konstruktivt og positivt.

Fra konservativ side kan vi kun støtte dette forslag.

Kl. 14:54

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Fru Lone Dybkjær som ordfører.

Kl. 14:54

(Ordfører)

Lone Dybkjær (RV):

Det Radikale Venstre tilslutter sig som udgangspunkt det her lovforslag. Det er jo relativt naturligt og på linje med vores generelle holdning i de her sammenhænge.

Men jeg har selvfølgelig også noteret mig – og det er mig, der står på talerstolen, fordi mit partis ordfører ikke kan være til stede; jeg beklager, jeg ikke startede med det – og også lyttet til de spørgsmål, der er, og derfor vil vi kigge nøje på de spørgsmål, der kommer frem under udvalgsarbejdet. Det er jo ikke meningen, at vi skal sådan bombe tingene tilbage til tidligere danske tilstande. Så vi lytter til spørgsmålene og ser på svarene i udvalget. Og man har som udgangspunkt, at det skal overgå til Grønland.

Kl. 14:55

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Hr. Per Clausen som ordfører.

Kl. 14:55

(Ordfører)

Per Clausen (EL):

Jeg skal starte med at sige, at vores ordfører på området, fru Line Barfod, desværre ikke har mulighed for at være til stede, så derfor skal jeg fremføre Enhedslistens synspunkter, som, hvis jeg skal gøre det kort og enkelt, er, at vi støtter det her lovforslag. Vi mener, det er et rigtigt og fornuftigt led i den udvikling, hvor Grønland overtager et større og større ansvar for egne an-

liggender. Vi er grundlæggende enige i, at det er den rigtige vej at gå. Vi er selvfølgelig også opmærksomme på, at vi skal sørge for, når vi foretager overleveringen af de her områder, at det kan ske på så gode og rimelige vilkår som muligt, for det er klart, at det skal være sådan, at vi sørger for, at man på Grønland har et godt udgangspunkt for at arbejde videre med de her sager.

Det er vores udgangspunkt, og derfor vil vi selvfølgelig også følge arbejdet i udvalget, men der er altså ingen tvivl om, at vi støtter det forslag, der ligger her.

Kl. 14:56

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Hr. Lars-Emil Johansen som ordfører.

Kl. 14:56

(Ordfører)

Lars-Emil Johansen (SIU):

Forslaget til lov om ændring af lov om sundhedsvæsenet i Grønland – lovforslag nr. L 52 – er blevet til på baggrund af et ønske fra Grønlands hjemmestyre i forbindelse med ændringerne i den danske lovgivning på området, der vedrører tvang i psykiatrien, og som skete i 2005 og 2006. I den forbindelse tilkendegav man fra Grønlands hjemmestyres side, at man ønskede en gennemgribende modernisering af den tilsvarende lovgivning i Grønland.

Da hjemmestyret i sin tid – efterhånden for mange, mange år siden – blev indført i Grønland, og da sundhedsvæsenet i løbet af den periode blev overtaget af Grønlands hjemmestyre, lå dette område under Justitsministeriet og blev dengang betegnet som noget, der ikke kunne overflyttes til Grønland. I dag er området flyttet til sundhedsvæsenet, altså Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, og kan derfor overflyttes via aftale mellem myndighederne i Grønland og i Danmark i henhold til hjemmestyreloven.

Grønlands hjemmestyre agter, når den regelsættende kompetence og administration er overført, at indføre en moderniseret psykiatrilovgivning, der tager udgangspunkt i den lovgivning, der gælder i Danmark. Der er afsat midler – mig bekendt 200.000 kr. – til overførelse til bloktilskuddet, med henblik på at Grønland kan etablere uddannelse og betaling til patientrådgivere samt til drift af et klagesystem. Det forventes, at lovforslaget medfører, at Grønlands hjemmestyre skal uddanne cirka 40 personer til at etablere det nye klagesystem.

Jeg skal blot her ved denne lejlighed takke sundhedsministeren for det gode samarbejde og for, at hjemmestyrets ønsker er blevet fulgt samt finansieret. Og jeg skal endvidere give udtryk for glæde over, at endnu et område overgår til Grønland, som derved også får bedre mulighed for at drive sundhedspolitikken som en samlet helhed.

Jeg vil meget gerne høre, hvordan ministeren har ført de løbende forhandlinger med Grønlands hjemmestyre om nogle af de problemstillinger, der er blevet rejst af nogle af de andre ordførere, og som er blevet drøftet med Grønlands hjemmestyre, herunder spørgsmålet om patienternes retssikkerhed under det nye system.

Med disse bemærkninger skal jeg love at følge op på hjemmestyrets behandling af området om sikring af patienternes forhold og tilsige lovforslaget en positiv behandling i Udvalget vedrørende Grønlandske Forhold.

Kl. 14:59

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak. Der er en kort bemærkning fra fru Karen Klint, så ordføreren må lige blive her.

Kl. 14:59

Karen J. Klint (S):

Det handler jo netop om, hvordan vi kan give hinanden tryghed for, at det her skal være til patienternes fordel. For jeg tror også, det er til patienternes fordel, at man får en selvstændig lov og på grønlandske betingelser, for det er jo i Grønland, problemerne og udfordringerne er.

Så jeg vil bare spørge hr. Lars-Emil Johansen, hvordan vi kan forebygge, at man bliver såret over, at vi går lidt længere ind i detaljen, end vi ellers ville have gjort. Vi skal jo ikke misforstås, fordi vi stiller spørgsmål, så hvordan kan vi samarbejde om at få lidt mere tryghed for, at det, der sker nu, er med patienten i fokus og ikke, fordi vi skal have et politisk fokus?

Kl. 15:00

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Ordføreren.

Kl. 15:00

Lars-Emil Johansen (SIU):

Tak for spørgsmålet fra fru Karen Klint.

Dette er den formelle overflytning af kompetencen, altså både den administrative og den faglige kompetence, fra Danmark til Grønland. Jeg tror og håber, at dette ikke vil være til hinder for, at der fortsat vil være samarbejde mellem

danske sundhedsmyndigheder og grønlandske sundhedsmyndigheder om såvel psykiatriske patienters behandling som andre patienters behandling. Jeg tror, det er her, at det mangeårige fællesskab, som Grønland og Danmark har haft, kan komme i anvendelse, også efter at næste skridt igen i udviklingen er taget efter selvstyrets indførelse.

Kl. 15:01

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ordføreren. Så er det ministeren for sundhed og forebyggelse.

Kl. 15:01

Ministeren for sundhed og forebyggelse (Jakob Axel Nielsen):

Jeg takker ordførerne for indlæggene her ved førstebehandlingen af lovforslaget, og jeg kan oplyse, at landsstyret har meddelt, at Grønlands Landsting den 5. november 2008 har tilsluttet sig, at lovforslaget fremmes, og når den skriftlige tilbagemelding fra landsstyret foreligger, vil jeg naturligvis sørge for, at den bliver sendt både til Folketingets Sundhedsudvalg og til Folketingets Udvalg vedrørende Grønlandske Forhold.

Der har været stillet nogle få spørgsmål om ting, som ordførerne har ønsket at få klarlagt, og svarene vil jeg sørge for foreligger til udvalgsbehandlingen. Det gælder også hr. Lars-Emil Johansens ønske om en redegørelse for, hvorledes forhandlingerne har været ført. Det vil blive sendt over skriftligt.

Kl. 15:02

Tredje næstformand (Holger K. Nielsen):

Tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen afsluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget vedrørende Grønlandske Forhold. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 1. behandling af lovforslag nr. L 56:

Forslag til lov om de gymnasiale uddannelser i Grønland.

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).
(Fremstættelse 05.11.2008).